

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**«НАСТУПНІСТЬ
ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ»**

Матеріали теоретико-практичного семінару

2017

<i>Деленко В. Б.</i> Характеристика та умови формування толерантності у педагогічному середовищі	68
<i>Деркач Ю. Я.</i> Професійний розвиток вчителя крізь призму естетичного аспекту	71
<i>Дідур Н. А.</i> Професійна компетентність майбутнього вчителя початкової школи в контексті соціальної мобільності.....	72
<i>Ілійчук Л. В.</i> Впровадження інноваційних технологій навчання в освітній процес вищої школи.....	76
<i>Казакова Н. В.</i> Використання інформаційних технологій у процесі педагогічної практики студентів	79
<i>Кашуба Л. В.</i> До питання формування критичного мислення у студентів факультету педагогічної освіти	82
<i>Квасецька Я. А.</i> Себастьян-Віллібальд Шіцлер – організатор перших дошкільних закладів у Галичині	85
<i>Кипиченко Н. С.</i> Рівні сформованості комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи	87
<i>Кобилецька Л. В.</i> Забезпечення наступності при вивченні фразеології.....	89
<i>Козак Л. В.</i> Зміст підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до забезпечення наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи	91
<i>Корняк В. С.</i> Формування соціокультурної компетентності майбутніх соціальних педагогів у процесі фахової підготовки: теоретичний аспект	94
<i>Кошіль О. П.</i> Освітнє середовище як чинник розвитку особистості дитини дошкільного віку	98
<i>Кривенко-Камінська О. Ю.</i> Мандала як шлях до гармонії та внутрішнього спокою	101
<i>Крохмальна Г. І.</i> Сучасні тенденції навчальної комунікації вчителя початкової школи ...	104
<i>Лах І. Р., Лах М.Р.</i> Особливості розвитку математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку	107
<i>Лоза Н. М.</i> Підготовка вчителя початкових класів до формування ключових компетентностей в учнів за новим державним стандартом освіти	110
<i>Луцинська О. В.</i> Використання мультимедійної презентації у процесі організації навчання та виховання учнів молодшого шкільного віку.....	112
<i>Матвеева Н. О.</i> Організація діяльності авторських шкіл: засадничі підвалини	115
<i>Матвієнко О. В.</i> Соціально-педагогічні умови забезпечення наступності у профілактиці соціальної дезадаптації старших дошкільників і молодших школярів. 118	
<i>Мельничук Р. А.</i> Реалізація наступності дошкільної та початкової освіти в нормативно-правовій базі.....	121
<i>Мороз Д. В.</i> Формування відповідального ставлення до здоров'я у дітей молодшого шкільного віку	124
<i>Назарук Л. М.</i> Наступність дошкільної та початкової освіти у художньо-естетичному вихованні дітей	126
<i>Новосельська Н.Т.</i> Наступність у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи як умова успішної адаптації дітей до шкільної освіти	129

3. Гордій Н.М. Напрямки наступності дошкільної та початкової шкільної освіти / Н.М. Гордій // [Електронний ресурс] – 2009. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/26.../Pedagogica.htm>
4. Калмикова Л. Сучасні проблеми наступності й перспективності та шляхи їх вирішення / Л. Калмикова // Наступність і перспективність у навчанні й вихованні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Матеріали конференції. - Переяслав- Хмельницький, 2000. - С. 10-15.
5. Назаренко Г.І. Організаційно- педагогічні умови забезпечення наступності в навчанні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: автореф.дис. на здобуття наук. Ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 – “Теорія навчання” / Назаренко Г.І. – Кривий Ріг, 2002. – 21 с.
6. Савченко О. Я. Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти / О. Я. Савченко // Дошкільне виховання. – 2000. – № 11. – С. 4-5.
7. Малетич О. Наступність як актуальна проблема сучасної освіти / О.Малетич // Вісник інституту розвитку дитини. Серія: “Філософія. Педагогіка. Психологія” [Текст]: збірник наукових праць. / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова; редкол. В.П. Андрущенко (голова) [та ін.]. – К.: Вид-воНПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. – Вип. 13. – С. 83 – 87.
8. Кобилецька Л. Вивчення фразеології в початковій школі як невід’ємної складової загальнокультурного розвитку молодших школярів / Людмила Кобилецька // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2016.– Вип. 31. – С.257-264.

УДК 378 : 373.2

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ У РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Козак Л. В

доктор педагогічних наук, доцент Київський університет імені Бориса Грінченка

Наступність відповідно до чинного законодавства та нормативно-правових документів є однією з обов’язкових умов здійснення неперервності здобуття освіти, яка має забезпечити єдність, взаємозв’язок та узгодженість мети, змісту, методів, форм навчання й виховання з урахуванням вікових особливостей дітей на суміжних щаблях освіти. З огляду на це, особливої актуальності набуває відбір змісту навчального матеріалу для підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до забезпечення наступності в роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи.

Зміст підготовки майбутніх фахівців охоплює систему наукових знань, практичних умінь і навичок, що сприяють формуванню ціннісних орієнтацій, світоглядних позицій, психологічних і моральних якостей особистості, важливих для роботи у певній сфері людської діяльності.

Окремі аспекти проблеми наступності порушено в працях В. І. Бондара, О. Л. Кононко, К. Л. Крутій, Н. В. Лисенко, З. П. Плохій, О. В. Проскури, О. Я. Савченко, С. О. Сисоевої та ін. Водночас розв’язання проблеми підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до забезпечення

наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи не достатньо висвітлено в наукових джерелах, що і визначає її актуальність.

З огляду на викладене, важливим є узагальнення досвіду розробки та впровадження програми навчальної дисципліни «Основи наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи» для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» освітнього ступеня «бакалавр». У процесі дослідження доведено доцільність впровадження дисципліни у підготовку майбутніх фахівців.

Метою викладання навчальної дисципліни є розкриття вікових особливостей розвитку і виховання дітей, змісту, форм і методів їх навчання і виховання, які необхідно враховувати при забезпеченні наступності у навчально-виховній роботі дошкільного закладу і початкової школи.

Відповідно до мети визначено такі завдання: забезпечити широку теоретичну базу, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи; надати студентам знання про наступність, спадкоємність, перспективність у системі безперервної освіти, адаптацію дитини до шкільного навчання; ознайомити студентів із сучасними принципами, формами і методами, нормами та засобами підготовки дитини до школи, а також сформуувати у них вміння творчо застосовувати свої знання на практиці у дошкільних навчальних закладах.

У процесі вивчення дисципліни важливо зосередити увагу на засвоєнні знань про: сутність поняття «наступність» у психолого-педагогічній літературі; значення та головні завдання наступності у системі безперервної освіти України; нормативно-правове забезпечення наступності дошкільної та початкової ланок освіти; особливості навчального співробітництва дошкільного навчального закладу та школи; принципи та форми забезпечення наступності в освіті дітей дошкільного і молодшого шкільного віку; загальну характеристику фізичного та психічного розвитку дитини шести-семи років; особливості психологічної готовності дитини до школи; чинники, що зумовлюють адаптацію дитини до шкільного життя; дидактичні умови реалізації наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи; методи та прийоми забезпечення наступності у роботі з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку.

На основі цих знань у майбутніх фахівців повинні бути сформовані вміння та здатності: аналізувати нормативні документи та наукові доробки вчених з проблем наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність педагогічних явищ і процесів у забезпеченні наступності в роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи; знаходити оптимальні засоби реалізації принципу наступності між двома ланками освіти; порівнювати зміст чинних програм з метою визначення наступності у роботі з дітьми старшого дошкільного віку та учнями 1 класу початкової школи; відбирати відповідний зміст для забезпечення наступності у роботі з дошкільниками та учнями початкової школи; планувати, організовувати та

проводити дослідження з проблем наступності та підготовки дитини до навчання в школі; добирати та систематизувати методики діагностики готовності дитини до навчання у школі; здійснювати психолого-педагогічні дослідження серед дітей дошкільного навчального закладу із використанням окремих методів наукових досліджень; на основі діагностування визначати показники готовності дитини до школи; створювати необхідні умови для адаптації дитини у шкільне навчання; використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення завдань наступності у підготовці дитини до школи; здійснювати рефлексію власного освітнього та професійного досвіду; критично оцінювати результати діяльності; підвищувати кваліфікацію у галузі дошкільної освіти.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох взаємопов'язаних змістових модулів. Змістовий модуль I - «Теоретико-методологічні засади наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи»; Змістовий модуль II – «Психолого-педагогічні засади наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи»; Змістовий модуль III – «Дидактичні засади наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи».

Зміст першого модуля спрямований на формування та збагачення уявлень майбутніх фахівців про актуальність та значущість проблеми наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи; наукові підходи до змісту поняття «наступність», «перспективність»; нормативно-правове забезпечення наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи; пріоритетні напрями наступності дошкільної та початкової ланок освіти; наукові аспекти проблеми наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи. Форми наступності в освіті дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

У другому модулі програми розглянуто проблему готовності дитини до навчання у школі. Значної уваги надано вивченню таких питань: особливості психофізіологічного розвитку дитини у період переходу до навчання у школі; психологічна готовність дитини до школи (моральна, волява, інтелектуальна та мотиваційна готовність дитини до навчання в школі); чинники, що зумовлюють адаптацію дитини до шкільного життя; показники та рівні адаптації до шкільного навчання; діагностика адаптації дитини до навчання у школі; авторські адаптаційні курси тощо.

Зміст третього модуля програми присвячено дидактичному виміру наступності в закладах дошкільної та початкової освіти. Важливими питаннями є забезпечення наступності у соціокультурному розвитку дошкільників і молодших школярів, оптимальні умови забезпечення наступності у фізичному розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; наступність у навчанні рідної мови дошкільників і молодших школярів, формування у старших дошкільників і молодших школярів математичних понять; наступність в ознайомленні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з природою рідного краю; наступність у

художньо-естетичному розвитку дошкільників і молодших школярів; роль дидактичних та інтелектуальних ігор у підготовці дітей до школи.

До організаційних форм, що забезпечують підготовку майбутніх фахівців дошкільної освіти щодо забезпечення наступності в роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи, віднесено проблемні лекції, семінари-дискусії, семінари-ділові ігри, тренінги, самостійну роботу, що містить елементи проблемного пошуку, консультації.

Узагальнення досвіду розробки та впровадження програми навчальної дисципліни «Основи наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи» показало, що підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти щодо забезпечення наступності у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи залежить від: удосконалення змісту лекційних, семінарських і практичних занять; орієнтації на особистісний і професійний досвід студента, його індивідуальні запити; застосування активних форм і методів навчання; розробки завдань, що сприяють розвитку творчого мислення фахівця, удосконаленню дослідницьких умінь; вироблення чітких критеріїв оцінювання навчальних досягнень.

Особливого значення набувають проблеми формування здатності майбутніх фахівців до саморозвитку та інновацій у різних видах професійної діяльності. Тому подальшого дослідження потребують нові умови навчання майбутніх фахівців дошкільної освіти у розвитку інноваційних якостей, а також у професійній самореалізації набутих компетентностей.

УДК 37.134 : 372.4 : 37.013.78

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Корняк В. С.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри корекційної педагогіки та інклюзії
факультету педагогічної освіти*

Львівського національного університету імені Івана Франка

На сучасному етапі розвитку українського суспільства проблема виховання в широкому соціальному значенні є особливо актуальною. Сьогодні зростає соціальна напруженість, загострюються кризові явища у духовному житті, поширюється низка негативних явищ у дитячому середовищі. Центральне місце в педагогічному процесі дошкільного навчального закладу, школи має посісти формування здатності дитини до участі у міжкультурній комунікації. Це особливо актуально тепер, коли гостро постала проблема виховання терпимості до культур, пробудження інтересу та поваги до них, подолання в собі почуття роздратування від недостачі певних культурних знань, несхожості різних культур. Відтак важлива наявність в освітніх закладах фахівців, які б допомогли дітям успішно пройти процес соціалізації, знайти своє місце у навколишньому середовищі, самоствердитися. Такі завдання вирішує у професійній діяльності соціальний педагог. Відтак перед вищими навчальними закладами